

Nội dung hướng dẫn giải Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế được chúng tôi biên soạn bám sát bộ sách giáo khoa môn GDCD lớp 9 chương trình mới (VNEN). Hy vọng đây sẽ là tài liệu tham khảo hữu ích giúp các em học tốt môn GDCD 9.

Hoạt động khởi động Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế

Trò chơi: Kinh doanh

a. Cách chơi: (Sgk)

b. Thảo luận sau khi chơi:

- Đặt tên cho trò chơi?
- Trò chơi có ý nghĩa như thế nào?
- Muốn thu được nhiều tiền lãi thì người bán hàng, kinh doanh cần phải làm gì?

Bài làm:

- Tên trò chơi: Ai kinh doanh giỏi hơn?
- Trò chơi nhằm giúp các em hiểu được hoạt động kinh doanh bao gồm mua hàng và bán hàng nhằm thu lại lợi nhuận.
- Muốn thu được nhiều tiền lãi người bán hàng, kinh doanh cần phải biết cách tính toán.

Hoạt động hình thành kiến thức Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế

1. Kinh doanh và quyền tự do kinh doanh

a. Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

- Cơ sở sản xuất của bà H.T.T trong thông tin dưới đây thuộc lĩnh vực kinh doanh gì?
- Tại sao cơ sở sản xuất này bị cơ quan chức năng lập biên bản niêm phong, thu giữ sản phẩm?
- Hành vi vi phạm của bà H.T.T là gì?
- Em hiểu thế nào là kinh doanh và quyền tự do kinh doanh? Theo em, kinh doanh gồm những hoạt động nào?

Bài làm:

Cơ sở sản xuất của bà H.T.T trong thông tin dưới đây thuộc lĩnh vực kinh doanh: sản xuất phân bón

Cơ sở sản xuất này bị cơ quan chức năng lập biên bản niêm phong, thu giữ sản phẩm vì cơ sở này sản xuất phân bón trái phép, không có giấy tờ hợp pháp liên quan đến việc sản xuất phân bón.

Hành vi vi phạm của bà H.T.T là sản xuất hàng giả, gắn nhãn hiệu của một công ty khác rồi đem đi tiêu thụ.

Kinh doanh là hoạt động sản xuất, dịch vụ trao đổi hàng hóa nhằm thu lợi nhuận.

Quyền tự do kinh doanh là quyền của công dân tự do lựa chọn hình thức tổ chức kinh tế, ngành nghề và quy mô kinh doanh

Kinh doanh gồm những hoạt động: Quản trị, Tiếp thị, Tài chính, Kế toán, Sản xuất, Bán hàng.

b. Nêu ví dụ kinh doanh bằng cách hoàn thành Phiếu học tập sau:

Sản xuất	Trao đổi hàng hoá	Dịch vụ

Bài làm:

Sản xuất	Trao đổi hàng hoá	Dịch vụ
Cô Tám mở cơ sở sản xuất nước mắm tại Phan Thiết để cung cấp hàng cho nhiều cơ sở buôn bán trong cả nước.	Chị Năm có 2 cân gạo nếp nhưng chị lại cần một con gà nên chị Năm đã đổi 3 cân gạo nếp cho bà bán gà để lấy con gà.	Anh Tám mở công ty vận chuyển phát nhanh phục vụ nhu cầu cho những người muốn gửi đồ nhanh trong tỉnh hoặc ngoại tỉnh.

c. Cùng thảo luận

Có ý kiến cho rằng "công dân có quyền tự do kinh doanh bất cứ nghề gì, hàng gì". Em có đồng ý với quan điểm đó không? Vì sao?

Bài làm:

Em không đồng ý với quan điểm: "công dân có quyền tự do kinh doanh bất cứ nghề gì, hàng gì" vì không phải tất cả các ngành nghề và mặt hàng đều được nhà nước cho phép kinh doanh mà còn có một số ngành nghề và mặt hàng bị cấm. Do đó, theo điều 33 Hiến pháp năm 2013 quy định rõ "mọi người có quyền tự do kinh doanh trong những ngành nghề mà pháp luật không cấm".

Theo em, những điều khẳng định dưới đây là đúng hay sai pháp luật khi nói về quyền tự do kinh doanh của công dân? Đánh dấu X vào ô tương ứng.

Khẳng định	Đúng pháp luật	Sai pháp luật
1. Người kinh doanh phải kinh doanh đúng ngành nghề, mặt hàng đã kê khai với cơ quan nhà nước		
2. Kinh doanh là quyền tự do của mỗi người, không ai có quyền can thiệp		
3. Khi kinh doanh mặt hàng nhỏ, người kinh doanh không cần phải kê khai với cơ quan nhà nước		
4. Kinh doanh là quyền của công dân nên có thể chủ động kinh doanh mọi mặt hàng theo ý thích		

Bài làm:

Khẳng định	Đúng pháp luật	Sai pháp luật
1. Người kinh doanh phải kinh doanh đúng ngành nghề, mặt hàng đã kê khai với cơ quan nhà nước	x	

2. Kinh doanh là quyền tự do của mỗi người, không ai có quyền can thiệp		x
3. Khi kinh doanh mặt hàng nhỏ, người kinh doanh không cần phải kê khai với cơ quan nhà nước		x
4. Kinh doanh là quyền của công dân nên có thể chủ động kinh doanh mọi mặt hàng theo ý thích		x

d. Giải quyết tình huống

- Nếu cơ quan chức năng kiểm tra và phát hiện thì gia đình anh Hùng có bị xử lí vi phạm hành chính không? Vì sao?
- Qua tình huống trên, theo em việc kê khai vốn và mặt hàng kinh doanh để Nhà nước quản lí vấn đề gì?

Bài làm:

Nếu cơ quan chức năng kiểm tra và phát hiện thì gia đình anh Hùng sẽ bị xử lí vi phạm hành chính vì pháp luật quy định rõ người kinh doanh phải kê khai đúng số vốn, kinh doanh đúng ngành, đúng mặt hàng ghi trong giấy phép. Trong trường hợp này, anh Hùng đã không kê khai mặt hàng "xe đạp điện và đồ gia dụng" do đó anh đã làm sai với quy định của pháp luật.

Qua tình huống trên, theo em việc kê khai vốn và mặt hàng kinh doanh để Nhà nước quản lí được số tài sản và hoạt động sản xuất để đóng thuế.

2. Thuế và vai trò của thuế

Quan sát bảng sau và trả lời câu hỏi:

- Em hiểu thuế là gì? Nêu ví dụ về một số loại thuế khác mà em biết?
- Thuế có tác dụng gì?
- Theo em, Nhà nước thu thuế để sử dụng vào những mục đích gì?

Bài làm:

Thuế là một phần trong thu nhập mà công dân và tổ chức kinh tế có nghĩa vụ nộp vào ngân sách của nhà nước để chi tiêu cho những công việc chung.

Ví dụ về một số loại thuế là: Thuế thu nhập cá nhân, thuế xuất nhập khẩu, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế giá trị gia tăng....

Thuế có tác dụng:

- Ổn định thị trường
- Điều chỉnh cơ cấu kinh tế
- Góp phần phát triển kinh tế

Theo em, Nhà nước thu thuế để sử dụng vào những mục đích:

- Trả lương cho cán bộ, công chức nhà nước.
- Chi cho việc củng cố quốc phòng, an ninh quốc gia.
- Xây dựng các công trình phúc lợi phục vụ nhân dân.

- Các loại hàng hoá, dịch vụ nào Nhà nước đánh thuế cao?
- Các loại hàng hoá, dịch vụ nào Nhà nước đánh thuế thấp?
- Theo em, tại sao nhà nước lại quy định các mức thuế chênh lệch như vậy đối với các mặt hàng

Bài làm:

- Các loại hàng hoá, dịch vụ nào Nhà nước đánh thuế cao là: thuốc lá điếu, xì gà và các chế phẩm khác từ cây thuốc lá; rượu bia; hàng mã; vũ trường...
- Các loại hàng hoá, dịch vụ nào Nhà nước đánh thuế thấp là: sản phẩm thủ công nghiệp; sản phẩm nông nghiệp; rượu dưới 20 độ; kinh doanh xổ số, kinh doanh gôn...
- Các mức thuế chênh lệch nhau vì lí do Nhà nước ta khuyến khích sản xuất trong nước và xuất khẩu hàng hoá.
 - Nhà nước khuyến khích phát triển đối với những ngành, những mặt hàng cần thiết đối với đời sống nhân dân (miễn thuế hoặc mức thuế rất thấp).
 - Nhà nước hạn chế đối với một số ngành, một số mặt hàng xa xỉ, không cần thiết, thậm chí gây nguy hại đối với đời sống nhân dân

Hoạt động luyện tập Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế**1. Khoanh tròn vào phương án trả lời đúng nhất**

Hoạt động sản xuất, dịch vụ và trao đổi hàng hoá nhằm mục đích thu lợi nhuận được gọi là:

- A. Đầu cơ B. Buôn bán
- C. Kinh doanh D. Tổ chức kinh tế

Quyền của công dân được lựa chọn hình thức tổ chức kinh tế, ngành nghề và quy mô kinh doanh được gọi là quyền

- A. tự do kinh doanh B. Lựa chọn nghề nghiệp
- C. tự do lao động D. tự do buôn bán

Công dân có quyền kinh doanh theo:

- A. Quy định của thị trường
- B. Quy định của pháp luật
- C. khả năng của bản thân
- D. Sở thích của bản thân

Mục đích cơ bản của mọi hình thức hoạt động kinh doanh là nhằm:

- A. Mở rộng thị trường
- B. Phát triển thương hiệu
- C. Thu lợi nhuận
- D. Nộp thuế cho nhà nước

Hành vi trốn thuế, gian lận khi nộp thuế là:

- A. vi phạm luật hành chính
- B. không hoàn thành nhiệm vụ
- C. vi phạm kỉ luật
- D. Vi phạm pháp luật

Hành vi nào dưới đây vi phạm các quy định pháp luật về thuế

- A. Nộp thuế đúng quy định
- B. Đóng thuế đúng với mặt hàng kinh doanh
- C. Không đây đưa trốn thuế
- D. Không tiêu dùng tiền thuế của Nhà nước
- E. Kết hợp với hộ kinh doanh để rút tiền thuế của nhà nước.

Trường hợp nào dưới đây được miễn giảm thuế?

- A. Thu nhập thấp
- B. Quen với nhân viên thuế vụ
- C. Người già yếu, tàn tật, kinh doanh lặt vặt chỉ đủ đảm bảo mức sống tối thiểu
- D. Bị thiên tai, lũ lụt ảnh hưởng đến kết quả kinh doanh.

Bài làm:

Hoạt động sản xuất, dịch vụ và trao đổi hàng hoá nhằm mục đích thu lợi nhuận được gọi là:

Đáp án: **C. Kinh doanh**

Quyền của công dân được lựa chọn hình thức tổ chức kinh tế, ngành nghề và quy mô kinh doanh được gọi là quyền

Đáp án: **A. tự do kinh doanh**

Công dân có quyền kinh doanh theo:

Đáp án: **B. Quy định của pháp luật**

Mục đích cơ bản của mọi hình thức hoạt động kinh doanh là nhằm:

Đáp án: **C. Thu lợi nhuận**

Hành vi trốn thuế, gian lận khi nộp thuế là:

Đáp án: **D. Vi phạm pháp luật**

Hành vi nào dưới đây vi phạm các quy định pháp luật về thuế

Đáp án: **E. Kết hợp với hộ kinh doanh để rút tiền thuế của nhà nước.**

Trường hợp nào dưới đây được miễn giảm thuế?

Đáp án: **D. Người có công với cách mạng, gia đình liệt sĩ.**

2. Xử lý tình huống

Tình huống 1 (sgk trang 69)

Câu hỏi:

- Em đồng ý với việc làm của anh V không?
- Bà M và anh V có vi phạm pháp luật không? Vi phạm điều gì?
- Nếu là anh V trong tình huống trên, em sẽ xử sự như thế nào trước lời đề nghị của bà M?

Bài làm:

Em không đồng ý với việc làm của anh V.

Theo em, bà M và anh V đều vi phạm pháp luật.

- Bà M vi phạm khai không đúng số mặt hàng đăng kí kinh doanh theo quy định của pháp luật
- Anh V vi phạm là nhận tiền hối lộ để bao che cho người làm trái pháp luật.

Nếu là anh V, trong trường hợp trên em sẽ nói rõ cho bà hiểu việc làm này của bà không đúng. Em vẫn sẽ lập biên bản bà M và khuyên bà nên đăng kí kinh doanh thêm các mặt hàng chưa đăng kí để thực hiện đúng pháp luật.

Tình huống 2: trang 69 sgk

Câu hỏi:

- Chị Lan hiểu như vậy đúng hay sai? Vì sao?
- Việc uỷ ban nhân dân từ chối chị Lan có đúng không?
- Chị Lan cần làm gì để có thể được cấp phép mở cửa hàng thuốc tân dược?

Bài làm:

- Chị Lan hiểu như vậy là sai vì nhà nước cho phép người dân tự do kinh doanh trong phạm vi mặt hàng nhà nước cho phép trừ những mặt hàng cấm. Kinh doanh thuốc không bị cấm, nhưng thuốc là loại hàng hoá đặc biệt liên quan đến sức khỏe và tính mạng người sử dụng nên Pháp luật có những quy định riêng đối với lĩnh vực kinh doanh thuốc, trong đó yêu cầu người kinh doanh phải có bằng cấp, đủ các giấy tờ chứng minh đủ khả năng kinh doanh và đảm bảo an toàn cho người sử dụng....
- Việc uỷ ban nhân dân từ chối chị Lan là đúng.
- Để được cấp phép mở cửa hàng thuốc tân dược, chị Lan cần phải học để có bằng cấp cũng như đủ kiến thức về thuốc mà nhà nước đã quy định.

Hoạt động vận dụng Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế

1. Giải quyết tình huống

- Công ty Trách nhiệm hữu hạn V.T đã vi phạm điều gì?
- Theo em, ai sẽ là người chịu trách nhiệm về hành vi sai phạm của công ty Trách nhiệm hữu hạn V.T?

Bài làm:

- Công ty trách nhiệm hữu hạn V.T đã vi phạm là: gian lận thuế
- Theo em, người chịu trách nhiệm về hành vi sai phạm của công ty trách nhiệm hữu hạn V.T là người đứng đầu quản lý công ty V.T.

2. Cùng suy ngẫm

Hiện nay, tình trạng ô nhiễm môi trường do khí thải từ các khu, cụm công nghiệp diễn ra ở các đô thị, thành phố ngày càng nhiều, ảnh hưởng không tốt đến đời sống của nhân dân và gây bức xúc dư luận xã hội.

Theo em, cần có những giải pháp nào để hạn chế tình trạng trên?

Bài làm:

Những giải pháp để hạn chế tình trạng ô nhiễm môi trường do khí thải các khu, cụm công nghiệp là:

- Hoàn thiện hệ thống pháp luật về ô nhiễm môi trường, có khung pháp lý, chế tài xử lý rõ ràng, nghiêm khắc cho những vi phạm về bảo vệ môi trường.
- Xây dựng hệ thống quản lý môi trường trong các nhà máy, các khu công nghiệp theo tiêu chuẩn quốc tế. Thực hiện giám sát chặt chẽ các hoạt động của các nhà máy, khu công nghiệp.
- Lắp đặt các thiết bị lọc khí cho các nhà máy,
- Ưu tiên sử dụng nhiều năng lượng mới không sinh ra khí thải (năng lượng gió, mặt trời)
- Xây dựng các hệ thống công viên cây xanh, trồng cây phủ xanh....

Hoạt động tìm tòi mở rộng Bài 8: Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế

1. Em hãy tìm hiểu và ghi chép lại ở địa phương nơi em ở có những cơ sở nào hoạt động sản xuất kinh doanh và ngành nghề hoạt động của của các cơ sở ấy

Bài làm:

Ví dụ:

- Công ty Hải Tâm - chế biến gỗ, đồ nội thất
- Công ty Tuấn Mạnh - sản xuất kẹo Lạc
- Công ty Quang Minh - may mặc áo dài
- Công ty Hữu Bằng - sản xuất hàng thủ công (mây tre đan)
- Cơ sở Ngọc Tâm - sản xuất bánh tráng.....

2. Em có mong muốn sau này sẽ trở thành một nhà kinh doanh giỏi và thành đạt không? Nếu có, em sẽ làm gì để thực hiện ước mơ đó?

Bài làm:**Ví dụ mẫu:**

Gia đình em từ bao đời nay đã kinh doanh buôn bán. Vì vậy, trong tương lai, em cũng muốn nối nghiệp bố mẹ và trở thành một người kinh doanh giỏi và thành đạt để mở rộng cơ sở sản xuất của gia đình và đưa thương hiệu của gia đình ngày càng được nhiều người biết hơn.

Và để làm được điều đó, ngay từ bây giờ em phải cố gắng học tập để thi đỗ ngành quản trị kinh doanh mà em mong muốn. Đồng thời, em cũng tìm hiểu và xem cách bố mẹ kinh doanh để học tập dần....